

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	
Pe un an	160 Lei
Pe jumătate de an	80 "
Pe un pătrar de an	40 "
Un număr	3 Lei.
Pentru străinătate pe un an	260 Lei.

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.

NOTE OFICIALE.

Nr. 291 E 1932.

Se atrage atențiunea Onor. preoțimi, că până la 31 Ian. a. c. sunt a se înainta Percepțiilor fiscale declarațiunile de impunere la impozitul global. Declarațiunile trebuiesc să fie însoțite de adeverițele Md. 19.

Adeverițele acestea se ridică dela Percepții, de cătră preoți și se înaintează Cassei diecezane spre complectare înainte de expirarea termenului de mai sus, ca astfel până la expirarea acestui termen, să le poată primi înapoi.

Caransebeș, la 18 Ianuarie 1932.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Nr. 270 E 1932.

Spre orientare și conformare, Onor. Oficiilor protopresbiterale și parohiale, se comunică în copie adresa Onor. Ministeriu privitoare la aprovizionarea oficiilor noastre parohiale și protopresbiterale cu timbrele speciale necesare francării corespondenței oficiale.

Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor, Direcțiunea Cultelor, Prea Sfinției Sale, Prea Sfințitului Episcop al Eparhiei ortodoxe române Caransebeș.

13 Ianuarie 1932.

Nr. 5556—428.

Prea Sfințite,

In legătură cu adresa noastră Nr. 208297/931 avem onoare a Vă face cunoscut, că dela 15 Ianuarie 1932 se menține aceeași modalitate ca și în trecut, pentru aprovizionarea cu timbrele speciale necesare corespondenței oficiale, cu lămurirea că sunteți rugați a lua măsuri să se aplice cea mai strictă economie privitor la întrebuițarea corespondenței oficiale, cunoscând

că Regia autonomă a P. T. T. a stabilit un cvantum pe officii peste care nu se va putea trece dupăcum urmează.

Pentru Episcopie 1500 lei lunar, protoiereilor 700 lei lunar, parohiilor urbane câte 30 lei lunar și parohiilor rurale câte 24 lei lunar.

Modalitatea de mai sus s'a fixat de comun acord cu Direcțiunea autonomă P. T. T. și ea are un caracter de provizorat, deoarece Ministerul în vederea economiilor bugetare, studiază un alt sistem de aprovizionare, care vi-se va comunica la timp.

Vă rugăm să dispuneți a se comunica aceste dispozițiuni oficiilor subalterne.

Primiți, Vă rugăm Prea Sfințite asigurarea deosebitei considerațiuni.

/ Ministru

Dr. A. Crăcinescu

/ Consilier

G. Ilioniu*

Caransebeș, în 20 Ianuarie 1932.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu

La trecutul diecezei Caransebeșului.

De: **Dr. Ștefan Pop**

(Continuare)

III. Arhimandritul Petronie egumenul mănăstirii Segarcea.

[1726 (1716)—1732.]

Am dat portretul, i-am făcut rechizitorul și în cele din urmă l-am parentat după cum se cuvine pe renegatul Petronie Popovici*), protagonistul fătului mort din 1738 dela Moldova-

*) Din familia lui au mai preoțit consecutiv la parohia unită din Timișoara încă 6 înși: Ioan 1742—1750; Petru 1750—1753; Dimitrie 1753—1755 și Petru capelan în 1761. Petronie a avut un fecior cu numele Gregory, acesta nu a putut-o mâna decât până la diecie, student, cantor ori crâznic.

nouă. Urmează acum să ne nevoim a căuta și afla în altă parte, în altă persoană, pe Petronie: pe cu dor doritul aspirant al obștei bănațene din 1717, la toiagul arhipastoral; mănuit cu atâta nevrednicie de episcopul Moisa.

Cred tare, că îl prezentez faptic pe Petronie, în ipostasa egumenului harnic dela Segarcea, carele răspunde la acest nume și are demnitatea de arhimandrit.

Nemții Austriei în intervalul de 1718—1739, dela pacea din Pasarovetz și până la cea din Belgrad, au invadat Oltenia și au involat drepturile și obiceiurile bisericii ortodoxe de acolo; drept sondaj pentru reformele catolizante de mai apoi. Indesebi mănăstirile doreau nemții a le preface după chipul și asemănarea celorla din Occident!

În fruntea celor 12 egumeni, cu ultima energie olteană, amestecului mirenesc și eterodox între zidurile privilegiate ale sfințelor lui Dumnezeu lăcașuri, prima și dicta inimosul nostru compatriot Petronie, egumenul mănăstirii Segarcea, între anii 1726—1732²⁴⁾, prezumtivul urmaș al deochiatului Moisa, zestre indeziderabilă dela turci. Petronie cum, cum nu, destul și bine, că n'avu noroc să-și împodobească lata frunte cu mitra arhierească.

Nu pot erua până când a trăit, dar pare că a supraviețuit pe Moisa, căci Moisa se pomenește mai pe urmă în 1727, când adevărat acționează la întronarea de episcop la Râmnic, a egumenului Ștefan dela Govora: denumit, ales, confirmat, „ipopsifiat“, acum de noul stăpân Carol al III., împăratul din Viena, în locul decedatului „Damaschin dascalul“, mare traducător al cărților rituale²⁵⁾. Egumenul Segarcei Petronie e între cei vii în 1731. Aceasta o spune contele Francisc, Paul de Wallis, general și comisar regal în Ardeal la dieta din anul următor²⁶⁾.

IV. Arhimandritul Teodosie 1759 la mănăstirea Strehaia.

Nu e unicul, dar nici măcar rar cazul, că în veacurile trecute să ajungă oameni harnici de dincoace în fruntea bisericilor din „Țară“²⁷⁾.

24) Nicolae Dobrescu, Istoria Bis. Române din Oltenia. București 1906, pag. 39; 94—96.

25) Alexandru Lăpedatu. Damaschin episcopul și dascalul București, 1906 passim.

26) Dr. Gherasim Timus, epp. de Argeș, „Caticismus“, București 1897, pag. XVII; XX și XXI. Wallis generalul nu a fost în Oltenia, ci în Ardeal și dacă cunoaște pe egumenul Petronie îl cunoaște din Bănat. Deci Petronie din Segarcea, trebuie că e Petronie candidatul Bănățenilor. Altele nu mai știu despre el.

27) Până azi bănațenii uzază de sinonimul „Țară“, pentru Muntenie. Sub conceptul Țară, ei înțelegeau, patrie proprie română, Țară kat'exochen. Unde se aflau, era un fel de diasporă; ca la evreii de pe vremi.

Iată că nu mai departe, decât un genunchiu de oameni dela moartea lui Petroniu bănațanul cel din fruntea mănăstirii Segarcea și iată că un alt patriot al nostru bănațan, va conduce vestita mănăstire din Strehaia, în calitate de semiepiscop, arhimandritul mitrofor Teodosie, „de neam din Caransebeș“, cum însuși iscălește în tabularele sfintei mănăstiri, la anul spăsenii 1759²⁸⁾; când adevărat restaurând radical sfântul lăcaș, prescrie fidel și cu mare îngrijire în tabularele mănăstirești, toate inscripțiunile și pizaniile murali; ca să le păstreze întocmai, pentru posteritatea de totdeauna a veacurilor; ce se vor succeda până la a doua venire a Domnului.

(Urmează)

Supraedificatele de pe intravilanele parohiale.

Atât în eparhia noastră, cât și în cea a Aradului, avem cazuri din trecut, când în anumite parohii, preoții urmau din tată în fiu, sau mai bine zis din una și aceeași familie. Semn, că legăturile lor față de biserică erau puternice și fiind înstăriți, aveau case proprii, întocmite pentru trebuințele lor speciale, de aceea în comunele unde era zidită și casă parohială, aceasta din urmă se folosea pentru alte scopuri, iar unde nu era casă parohială, acolo nici nu-și bătea nime capul să pună o sarcină nouă pe umerii credincioșilor, de vreme ce situația momentană nu reclama în direcția aceasta nici un sacrificiu.

În comunele, unde preotul n'avea casă proprie, dar nici casă parohială, în vremea din bătrâni, preotul își zidea casă și edificii secundare pe intravilanul parohial, care de regulă era la loc de frunte, pentru că pe vremea aceea nu era trasă cu atâta precizie linia demarcațională între al meu și al tău, ca în timpul de astăzi, când pentru o palmă de pământ se poartă procese costisitoare.

În cazul când preotul își zidea casă și edificii laterale pe intravilanul parohial, evident că intravilanul parohial rămânea și pe mai departe fond parohial, iar edificiile zidite pe acest intravilan erau proprietatea preotului, care le-a zidit.

Această stare faptică și de drept s'a evidențiat și la cartea funduară cu ocaziunea localizării în felul acela, că intravilanul s'a

28) Dr. Ven. Pocitanu, în rev. „Bis. Ort. Română“. București 1930, pag. 655.

indus la cartea funduară ca fond parohial, iar supraedificatele ca proprietatea preotului.

În cazul acesta e incontestabil, că intravilanul e fond parohial și că preotul are drept la uzufructul intravilanului, precum și la proprietatea și posesiunea supraedificatele. Încețând preotul de a mai fi preot, comuna bisericească în un asemenea caz, are dreptul să ceară, ca preotul, eventual urmașii lui legali, să-și transporte supraedificatele de pe plațul parohial, dacă acelea sunt transferabile.

În cazul, dacă n'ar fi transferabile, în urma principiului juridic din vigoare, se consideră ca parte a intravilanului, iar preotul, eventual următorii lui legali, n'au să pretindă alta decât valoarea supraedificatele.

Dacă în cartea funduară, ar fi indus numai intravilanul, nu însă și supraedificatele, rămâne să se erueze și documenteze în mod demn de crezământ, cine le-a zidit: comuna bisericească sau preotul, respective antecesorii lui după dreptul civil, în care caz, dacă sunt transportabile sunt proprietatea preotului, iar dacă nu sunt transportabile, formează parte integrală a intravilanului parohial, rămânând ca preotul, eventual succesorii lui legali, să ceară și primească valoarea aceloră, când preotul va fi încetat d'a mai fi preot.

Am avut cazuri de acestea în fel și chip, cari prin înțelegere reciprocă s'au dus la bun sfârșit, spre mulțumirea ambelor părți din litigiu, avem însă și cazuri, când partidele au dat dovadă de un antagonism, care oricât de înverșunat ar fi fost, n'a putut ignora principiile juridice expuse mai sus și de aceea și cu ocaziunea aceasta, sfătuim pe cei mestecați în atare litigii, să caute o apropiere fie că proprietarul intravilanului răscumpără în bună înțelegere supraedificatele, fie că proprietarul supraedificatelelor cumpără intravilanul parohial, de sine înțeles pe baza unei decizuni aduse și binemotivate de corporațiunile parohiale, precum și aprobate de Consiliul eparhial.

Oricum ar fi, dar litigii de asemenea natură e bine dacă se termină cât de grabă în interesul ordinii și al păcii, căci trăgănarea duce de regulă la complicațiuni, cari cu cât trece timpul, cu atât mai greu se pot aranja.

A. Moaca.

Obiecte bisericesti
dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la **Librăria Diecezană.**

Inapoi, la cele spirituale.

de: **Iacob Crețiu.**

În aceste vremi de pronunțate adversități, de preocupări pline de griji la ce va aduce ziua de mâine, cei mai mulți, sigur vor eticheta de anacronice, cele câteva cuvinte de mai sus, alăturate în așa fel unele lângă altele, încât spun cu totul altceva, decât ceiace preocupă atât de insistent pe desorientații muritori ai veacului acestuia.

Dar, tocmai pentru că azi, altele sunt preocupările muritorilor, decât cele cari ar trebui să fie trecute din inconstient pe primul plan al conștiinței, cu orice risc, îndrăznim să facem câteva reflecțiuni.

Criza generală de ordin financiar-economic, prin care trece omenirea — după cum am mai scris — oare să nu-și aibe începutul într-o criză mult mai pronunțată și tot atât de generală? Credem că da. Această criză este cea spirituală, care formează cauza eficientă a neîncrederii generale în ziua de mâine, a nesiguranței, a șovăielilor, a fluctuațiunilor producătoare de nemulțumiri crescânde, de sbuciumări zadarnice în căutarea leacului miraculos.

Egoismul ajuns până la absurd, în mod fatal a dus la o ură înverșunată împotriva a tot ceiace era în afară de noi. Și urând, urându-ne unii pe alții, ne-am exploatat într'un mod atât de neomenesc, încât indirect, fără să ne dăm seama, prin exploatarea deaproapelui, ne-am exploatat fiecare, pe noi înșine, până la epuizare. Că mai găsim noi frumos în sufletul nostru? Ce? În loc să ne iubim și să ne sprijinim unul pe altul în lupta vieții, așa cum ne-a învățat Iisus Nazarineanul prin exemplul vieții Sale, noi ne dușmănim de moarte.

N'avem decât să ne uităm în jurul nostru și vom vedea „pretutindeni o impulsie de răsturnare și de distrugere. Nici un simț de umanitate pentru semenele nostru. Pumni și ură pentru toți. Aproapele arde și noi ne uităm la flacăra sub care se năruie șura sau conacul jinduț. Am luat din poartă donița ospitalității etnice și am închis cu lacăt fântâna drumețului însetat. Nu mai împărțim poamele și apa, carnea mielului de Paști ori strugurii podgoriilor noastre nici la praznicele de datină bisericească. Urîm!... ..Ne irită cel ce muncește și tace. Isbim și sfărâmăm pe cel ce cugetă și creiază. Ne turbură și ne doare înseninarea omului care se jertfește.

Predicăm, dar sdrobim ideia pe care o propovăduim; cerem dreptatea, dar nu o dăm;

apelăm la jertfe de salvare, dar închidem ușa celui ce le cere; vrem porți deschise și ospitalitate arhaică, dar nu lăsăm netras zăvorul sgârbeniei noastre; ridicăm iubirii cuvânt tremurător de flacăra, dar ne bucurăm de tot ce se dăruiește sub umerii crânceni ai intrigei și ai urii; întindem energie dreaptă făgăduelii, dar comprimăm iluzia pe care am creat-o; *mărturisim în Iisus, dar lucrăm ca răstignitorii lui*“.

Lovec crud, rânind de moarte multe suflete, cuvintele acestea. Dar, cuprind atâta adevăr...

Mântuitorul lumii, Cel care pentru păcatele noastre a primit cea mai umiltoare moarte, spunea odinioară:

„Aceasta este porunca mea, ca să vă iubiți unul pe altul, cum v'am iubit eu pe voi.

Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are ca viața lui, să și-o pue pentru prieteni“ (Ioan 15 12-13 cfer. 3 16).

Ne iubim noi? Ne ajutăm noi? Ne bucurăm noi de binele deaproapelui sau urim de moarte pe semenul nostru ajuns la bine? *Îl urim!*

Ne punem noi viața în primejdie, ne sacrificăm viața pentru salvarea deaproapelui? *Nu!*...

... Ce-i lipsește lumii de azi? Bani? Admitem, având în vedere luxul exorbitant la care se dăduse...

Dar, nu numai banii constituiesc pasiivul acestei lumi desorientate. O, de ar lipsi numai ei, ce bine ar fi și ce ușor ar putea ieși această lume, din mocirla în care a intrat neforțată de nimeni.

„Cea ce-i lipsește acestei lumi nu e nici banul, nici știința care să-l producă, ci o cultură a frumosului și a bunătății, o cultură a iubirii, mai ales a iubirii. Ea e ceiace ne trebuie, — iubirea. Fără iubire toate sunt sterile și deșerte, — legile și iscusința vorbei. Tot ce nu se susține pe iubire se cutremură și se sfărâmă. Iisus a deschis cerul cu ea și făcând din dragoste senzul și definiția vieții, a întins asupra pământului plin de necazuri, adevărul și eternitatea fericirii“.

Ne trebuie mai multă iubire, mai multă înțelegere a rostului, a adevăratului sens al vieții acesteia.

... „Luxul și jertfele științei, libertatea și egalitatea eșite din sângele și durerea revoluțiilor, toate cuceririle și bunătățile materiale, nu tolasesc nimic, dacă în inima omenirii scâpătate, nu aprind tremurător scânteia divină a iubirii.

Fără iubire, mizeria perzistă și dăruiește, năruirile catastrofale sunt inevitabile, ideile n'au consistență, gloriile sunt efemere, eternitatea e o iluzie.

Nimic nu veți fi făcut, dacă cuvântul iluminat nu făcnește din flacăra inimii lui Iisus“.

... Sunt vremuri grele cele prin cari trecem. Scadența urei înverșunate, împotriva a tot ceiace nu se poate îngloba în sfera noțiunii „eu“, a a desconsiderării drepturilor la viață a celorlalți, a celor mai slabi decât noi, desconsiderare, care a mers până la revoltă, — este evidentă.

Bilanțul înverșunatei uri, pe care suntem forțați să-l încheiem, este deficitar. Să mai continuăm pe acelaș drum? Nu mai putem. Ritmul vremii impune fără drept de apel soluția salvării: *întoarcerea la cele spirituale.*

Înapoi la cele spirituale! Numai așa, vom putea reclădi, ceiace s'a năruit în sufletul nostru. Numai așa vom putea începe o viață nouă.

Să nu ne reîntoarcem? Dar, pe ruini nu se poate clădi nimic.

Economicul sau politicalul?

Edificiul politico-social din vecinătatea noastră de Est, nu este decât un elaborat practic Marxist, „complectat“ cu anumite formule leniniste.

Karl Marx era un adept al materialismului istoric, mai mult, un pion al acestei filosofii.*)

Critica sănătoasă de totdeauna a condamnat această filosofie, oricum, ea a găsit teren de probă și practică în vastele ținuturi cari s'au amalgamat sub expresia de „Uniunea Republicilor Sovietice“.

Ceeace e surprinzător pentru statele „Asfințitului luminat“, e că s'au lăsat influențate de binele de această contagioasă filosofie. Recte nu s'au lăsat; credința generală a pletorei de economiști, diagnosticari de situații, fiind cu totul eroanată!...

Și să vedem de ce și cum?

Scurt. Pentrucă nu întâmplarea oarbă creiază anumite situații, ci oamenii; cu alte cuvinte, nu omul este sub vremuri, ci vremurile, — stările bune sau rele ale vremurilor — sunt făcute de oameni.

Ca o cenușotoacă, condamnată să stea vecinic sub obsesia întunerecului și a fumului, biata omenire a consimțit să-și toropească toată vloga dăruită ei de Atotputernicul, numai fiindcă mioopia economiștilor s'a văzut barajată de „economic“. „Stări grele“, „criză“, „sărăcie“ și se prezintă — și se prezintă încă (deși nu multă vreme) — fără să și-se dea măcar palida mân-

*) Materialismul istoric susține că totul în lume este în funcție de economic; bunăstarea economică aducând progresul și lipsurile economice regresul în omenire.

găiere că „e trecătoare“ că ea vine dintr'o greșită înțelegere a rosturilor omenești, care, oricum, nu poate dăinui la infinit!

Omenirea a fost și este târîtă inconștient sub apăsarea acestor iremediabile formule de economic atotputernic. Au uitat însă economiștii — ceea ce în definitiv s'ar putea ierta doar materialștilor — că *omul nu este numai o mașină care macină bunuri, că omul nu este deloc o asemenea mașină!*

Omul nu trăește numai cu pâne și cu apă; omul nu trăește numai să mănânce. Ceeace îl călăuzesc în acțiunile lui sunt, și — sunt *mai ales* — considerațiuni de alt ordin, de ordin mai înalt. Omul *știe* simți, știe ierta; acestea toate, pentru că omul este *om!* Iată ceea ce filosofia marxistă nu vrea să înțeleagă; iată ceea ce economiștii moderni nu aveau voie să piardă din vedere niciodată!

Sunt stări grele? Sunt. Și sunt pentru că omul în loc să fi fost trezit la simțăminte mai înalte, a fost hipnotizat de o droaie de tarsori așa ziși economiști și lăsat, strivit chiar sub o povară de nedemne greutate economice.

Da! Au trebuit să sune clopote miraculoase, a trebuit să vedem „convertirea economicului în fața politicului“ (cum a fost cazul recent citat al economistului Sir John Maynard Keynes), pentru ca sumbra situație să contureze perspective de viitor mai înviorătoare...

Trezirea la realitate, semnalul de trezire îl dau dar economiștii convertiți în tabăra „politicului“?

Nu, domnilor! Semnalul l-a dat acum două mii de ani Profetul unui Răsărit mai bun, care zicea „iubiți-vă unii pe alții, așa cum tatăl din ceruri Vă iubește pe voi!“

Ce este un concordat cu Vaticanul?

de **Isaia Suru.**

PARTEA I.

1) Origina istorico-genetică a concordatului, în legătură cu formarea și afirmarea tendințelor papale.

În cele dintâiu secole ale creștinismului, aceleași trepte ale ierarhiei Bisericești erau investite cu drepturi egale, cu aceleași prerogative, cu aceiași autoritate. Cu timpul, creștinismul lățindu-se, episcopul ce locuia în orașele în cari era, și reședința vre-unui conducător politic era considerat de conducătorul bisericesc al ținutului de sub conducerea respectivului conducător politic. Așa se întâmplă că Episcopul din Ierusa-

lini să fie subordonat Mitropolitului din Cesarea, deși Biserica din Ierusalim îi era superioară prin originea ei¹⁾, ca Episcopul din Carthagena să aibe primatul întregii Africe etc. În acest mod, se formează, din treapta de episcop cea de Mitropolit, de Exarh și Patriarh, iar din treapta de preot, cea de protopop etc.

La început episcopul din Roma, Constantinopol, Alexandria, Antiohia și Ierusalim, dețineau cele mai mari puteri juridictionale, fiind egali și independenți între ei. În sec. 4, cel din Roma își câștigase o întâietate onorifică, fiindcă locuia în orașul cel mai strălucit de pe vremuri. Această întâietate onorifică în secolul următor o câștigă și Patriarhul din Constantinopol, fiindcă era acum orașul în care s'a mutat reședința imperială, era Roma-Nouă. Roma, însă protestează. Împăratul, căruia nu-i convenea să aibe lângă el un patriarh puternic, dă dreptate Romei. De altfel această recunoaștere a întâietății Episcopului din Roma, împărații o făceau, după cum aveau nevoie de el pentru scopuri politice²⁾. Mai târziu celelalte Episcopii, respective Patriarhii din Orient, din cauza împrejurărilor vitrege în care au ajuns cu căderea lor sub dominație păgână, solicitând mereu ajutor dela Constantinopol, Patriarhul de aici câștigă o ascendență asupra acestor Patriarhii, care se transformă în șefie cu ocuparea Constantinopolului de Turci la 1543, când Patriarhului i-se dă de către Mahomed al II-lea dreptul de etnarh, de căpetenie a tuturor creștinilor din împărăția otomană. Cu toate acestea, patriarhul nu a pretins niciodată, că ar avea vre-un drept de jurisdicție de origine divină, sau vre-un fel de primat. Chiar dacă a exercitat de fapt vre-una din atribuțiile proprii puterii civile ori politice — care i-s'a dat ca unei instituții de încredere — îndată ce puterea respectivă și-a revendicat dreptul, el a renunțat fără cel mai mic protest³⁾.

Cu totul altfel s'a întâmplat cu Episcopul Romei. La început cum am amintit mai sus, n'a avut decât drepturi egale. Cât era de restrânsă autoritatea lui se vede și din faptul, că fer. Augustin venind în Italia, caută să meargă la Milanul vestitului Ambrozie, cel cunoscut pentru tăria cu care a rezistat lui Teodosie împăratul.

Dar, cu timpul papii, grație împrejurărilor, câștigându-și întâietatea onorifică și drepturi

1) E. Popovici o. c. vol. I. p. 275.

2) Când n'aveau nevoie de el, ziceau că întâietatea se cuvine Patriarhului din Constantinopol, iar când aveau nevoie de el, adăugau „după cel din Roma“ E. Popovici o. c. vol. II. p. 84.

3) Vartolomeu o. c. p. 112.

jurisdicționale peste întreg Apusul⁴⁾, n'au mai consimțit să rămână egali cu ceilalți patriarhi din Orient, ci pretindeau o jurisdicție și față de aceștia. Tot în acest timp câștigându-și o oarecare ascendență față de State, față de puterile civile, pretindeau și supunerea acestei puteri; de aci prin niște lungi procese istorice s'a ajuns la pretenția — justificată de papi ca de origină divină — de a supune „totul” și pe cele spirituale și pe cele materiale — respective temporale — de unde supremația spirituală și temporală universală a scaunului roman.

(Urmează)

Spiritul actual de indiferentism religios.

P. Toma.

(Continuare)

Cu toate acestea, ei nu vor fi în stare să aducă niciodată, o altă religie sau să poată combate cu argumente solide aceste adevăruri. Aceasta o prevedea, chiar Cicero, în opera sa („De republica” liber III): „Atunci nu va mai fi o altă religie la Roma și alta la Atena, alta azi, alta mâine, ci în toată vremea, pe toate neamurile le va povăui o lege veșnică și nemuritoare și toți vor avea învățător și stăpân pe Dumnezeu”. Aceasta e un fapt aproape împlinit, am putea spune, dar cum nu toate evoluează pe cale lentă și progresivă și fără să întâmpine nici obstacol (nourăși cari repede dispar) trebuie să știm atunci că, azi trecem nu numai printr'o criză economică ci și una sufletească (religioasă-morală). Iată cari ne sunt constatările: Amvonul nu mai are acea mulțime de altădată de ascultători, iconostasele nu mai au acei demni închinători, icoanele nu mai au acei venerabili adoratori. Amvonul nu mai ademeneste, ci singurul lucru ce pare că mai ademeneste, e în unele biserici corul, acea cântare înălțătoare bisericască, pe care mulți o i-au drept obiect de distracție. Se crede poate că am ajuns să prea exagerez, să mă prea avânt în afirmații, nebazându-mă pe nici un temeliu. Cred că nu s'intemeiate, căci acestea nu-s afirmațiile mele, ci a unei mari părți din societate, ale acelor cari au pretenția de a fi foarte inteligenți și știutori de multă carte. Dâșii preferă a frecuenta în locul bisericilor localuri, ca de felul cafenelilor, cinematografele, teatrele etc., cari în

sărbători se află îmbâcsite de public. Rugăciunea, spun ei, e o îndeletnicire profesională și obligatorie pentru cler și facultativă pentru masse.

Că rugăciunea ar fi o îndeletnicire profesională și obligatorie numai pentru cler, nu putem admite, căci prin rugăciune — acest act de adorație, mulțumire, implorare, speranță, iubire — noi tindem tot mai mult să ne unim cu Creatorul nostru. Fără rugăciune, sufletul ajunge într'o stare de somnambulism. Rugăciunea e principala practică pe care o găsim în cultul nostru, deși fiecare mișcare, cuvânt sau obiect, simbolizează ceva. Dacă trăim numai în sgomotul acestei vieți cu plăcerile și ispitele zilnice, ajungem să uităm adesea de slăbiciunea creaturii noastre, ajungem să ne credem foarte înțelepți, să începem un trai fără rugăciune, deci fără Dumnezeu. Dar trebuie să știm că abia pe Golgota s'au deslegat problemele fundamentale ale filosofiei și toată acea filosofie care se abate din drumul învățurii despre cruce, se pierde în frazeologie stearpă.

Deaceea să nu abandonăm biserica, căci atunci când intri în ea, adunat cu mai mulți, par'că simți mai viu, mai aproape, prezența Domnului nostru Iisus Christos, de cum ai sta acasă și te-ai ruga. Chiar Domnul nostru Iisus Christos ne-a asigurat: Ori unde veți fi doi, sau trei, adunați în numele meu, acolo voi fi și Eu în mijlocul vostru. Să fim iarăși omenirea de demult, la îndătinata chemare a clopotelor, — care înainte era prea suficientă și nu era anihilată de sgomotul vieții — să ne adunăm cu toții spre a implora milă și iertare dela bunul nostru Părinte.

(Va urma).

ȘTIRI

Ridicarea unei sfinte Cruci. Dl. Grigorie Cristescu inv. pens. în Crușovăț, a ridicat spre preamărirea Atotputernicului, o sfântă cruce, în hotarul comunei, în valoare de 2000 lei.

Credința n'a murit! Cu toată criza materială și spirituală prin care trecem, tot să mai găsem creștini nu numai cu numele ci și din aceia, cari să mai gândesc și la sufletul lor. Cinste lor.

Salarierea clericului de mir. La București, în ziua de 19 I. c., preoțimea ortodoxă, prin delegați, s'a întrunit în sala Soc. Clerului, și a înaintat un memoriu l. P. S. Patriarh în chestiunea salariării lor.

4) Singură Biserica creștină din Apus care-i putea fi o rivală serioasă a fost cea din Africa de Nord, care ajunse la o înflorire pe timpul fer. Augustin — lucru care dacă se întâmpla, Roma era pe veci compromisă

Demisia d-lui Meteș din guvern. Prin noile schimbări, cari au intervenit în ultimul timp în sânul guvernului, d-l Ștefan Meteș, care până acum era subsecretar de stat al Ministerului de Interne, a fost detașat la Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor și însărcinat cu conducerea serviciilor arhivelor, muzeelor și bibliotecilor Statului.

Nemulțumit cu noile însărcinări, d-l Meteș a demisionat. D-l N. Iorga n'a rezolvat încă demisiunea, în speranță că d-l Meteș va reveni asupra ei.

Prelungirea moratoriului Hoover în favoarea Germaniei. Agenția „Havas” anunță: „Ținând seama de campaniile electorale apropiate în Franța, Germania și Statele Unite, care imobilizează actualmente soluția amânunțită și definitivă a chestiunii reparațiilor și datorțiilor, guvernele din Paris și Londra, par acum să fie de acord petru soluția următoare:

Se va propune să se reînnoiască în favoarea Reichului moratoriul Hoover, care expiră la 1 Iulie 1932, pe o perioadă de șase luni sau de un an, în aceleași condițiuni“.

Convocare. Societatea „Crucea Roșie”, filiala Caransebeș, invită pe toți membrii să participe la *ședința adunării generale, pe ziua de 24 Ianuarie 1932, în sala „Casinei Române” la ora 4 p. m.*

În caz că nu se vor întruni numărul reglementar de membrii, ședința se amână pe ziua de 31 Ianuarie, când se va ținea cu oricâți membrii prezenți ar fi.

Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Darea de seamă a Comitetului pe anul 1931. 3. Cetirea situației financiare. 4. Descărcarea Comitetului de gestiune pe anul 1931. 5. Alegerea cenzorilor. 6. Alegerea Comitetului, conform art. 6, 8, 9, 10 din regulamentul filialelor.

† **Eugen Călțun.** S'a stins din viață, după o lungă și grea suferință preotul din Pârvoava Eugen Călțun. Dumnezeu să-l așeze în rândul dreptilor să

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroh la parohia de clasa II-a din Mătnicul mare, protopresbiteratul Caransebeș, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela publicarea în „Foia Diecezană” cu

Emolumentele

1. Două sesiuni parohiale în estindere de 60 jughere pământ, după care alesul preot, va plăti dările publice.

2. Stola uzitată în împrejurime.

3. Intravilan cu casa parohială și dependentele la care preotul ales, va îndeplini pe spesele proprii reparațiunile mai mici.

4. Birul parohial constătător din 10 lit. de porumb de fiecare fum.

Doritorii de a ocupa acest post, vor înainta petițiunea adresată Consiliului parohial din Mătnicul mare, Prea Onor. Ofici Protopresbiterat din Caransebeș, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică pentru a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, — dar nu în ziua de alegere.

Recurenții vor avea și încuviințarea Prea Sf. Episcop Diecezan și a Prea On. Protopresbiter tractual Mătnicul mare, din ședința Consiliului parohial, ținută în 30 Decembrie 1931.

Eftimie Lăpăduș
preș. cons. parohial

Pavel Cornilău
not. cons. par.

Nr. 64 B. ex 1932.

Acest concurs se publică cu aceea, că întreținerea în bună stare a casei parohiale, cade în sarcina comunei bisericesti, iar stola și birul parohial sunt cele uzitate.

Caransebeș, din șed. Cons. eparh., ținută în 12 Ianuarie 1931. 1—3

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu

Consiliul Corpului Contabililor Autorizați și Experti de contabilitate Secțiunea de pe lângă Tribunalul Caransebeș.

Convocare.

În conformitate cu art. XI. din legea Corpului și cu art. 38 din Regulament se convoacă

Adunarea generală ordinară

pe ziua de 31 Ianuarie 1932, ora 10 a. m. la sediul Corpului („Banca Poporală” soc. anon.) iar în caz de neîntrunirea majorității membrilor, pentru 7 Februarie la ora și locul indicat mai sus.

Ordinea de zi:

1. Darea de seamă a Consiliului de administrație și raportul cenzorilor pe 1931.

2. Descărcarea Consiliului de gestiunea sa.

3. Proiectul de buget pe 1932.

4. Alegerea Consiliului de administrație și a Comitetului de cenzori pe o perioadă de 2 ani.

Președinte,

Secretar,

Constantin Călțun

Ioachim Jumanca

Pianină germană

sistem Stelzhammer, cu placă de bronz, aproape nouă, se vinde urgent cu 25.000 lei.

Informațiuni dă: notarul public **Gheorghe Repede din Caransebeș.**

FABRICA (ATELIER) DE LUMINI A EPARHIEI CARANSEBESULUI

In fabrica (atelier) de lumini, înființată de Consistoriul nostru eparhial, se află de vânzare lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi. Recomandăm credincioșilor noștri, ca să-și procure dela această fabrică luminele de ceară curată trebuincioase la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, părăstase, după cum se și cere aceasta de tradiția și

○   cultul bisericii noastre dreptmăritoare.   ○

Luminele se pot procura direct sau dela și prin epitropiile parohiale la

FABRICA

cu grosul

sau la „LIBRĂRIA DIECEZANĂ“ cu grosul și cu bucata.

Tipografia și Librăria Diecezană Caransebeș.

Este bogat înzestrată și bineasortată cu tot felul de cărți școlare, literare și științifice, requisite școlare și de birou.

Instrumente muzicale.

Execută tot soiul de lucrări tipografice în cel mai scurt timp pe lângă prețuri convenabile. Are un mare depozit de hârtie.

Legătorie proprie.